व्यक्तं कुलान्तकरणो भवितैष सुतस्तव । तस्य शान्तिः परित्यागे गुणावपनयो महान् । ४५१५
शतमेकोनमप्यस्तु पुत्राणां ते महीपते । त्यजैनमेकं शान्तिं चेत्कुलस्येच्छसि भारत ।
एकेन कुरु वै क्षेमं कुलस्य जगतस्तथा । त्यजेदेकं कुलस्यार्थे ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत् ।
ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मार्थे पृथिवीं त्यजेत् । स तथा विदुरेणोक्तस्तैश्च सर्वैर्द्विजोत्तमैः । न चकार तथा राजा पुत्रस्नेहसमन्वितः ।
ततः पुत्रशतं पूर्णं धृतराष्ट्रस्य पार्थिव । मासमात्रेण संजज्ञे कन्या चैका शताधिका ।
गान्धार्य्यां क्लिश्यमानायामुदरेण विवर्द्धता । धृतराष्ट्रं महाराजं वैश्या पर्य्यचरत्किल । ४५२०
तस्मिन्सम्वत्सरे राजन्धृतराष्ट्रान्महायशाः । जज्ञे धीमांस्ततस्तस्यां युयुत्सुः करणो नृप ।
एवं पुत्रशतं जज्ञे धृतराष्ट्रस्य धीमतः । महारथानां वीराणां कन्या चैका शताधिका । युयुत्सुश्च महातेजा वैश्यापुत्रः प्रतापवान् ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि गान्धारी पुत्रोत्पत्तौ पञ्चदशाधिकशततोऽध्यायः ॥ ११५ ॥
॥ जनमेजय उवाच । धृतराष्ट्रस्य पुत्राणामादितः कथितं त्वया । ऋषेः प्रसादात्तु शतं नच कन्या प्रकीर्त्तिता ।
वैश्यापुत्रो युयुत्सुश्च कन्या चैका शताधिका । गान्धारराजदुहिता शतपुत्रेति चानघ ।
उक्ता महर्षिना तेन व्यासेनामिततेजसा । कथं त्विदानीं भगवन् कन्यां त्वं तु ब्रवीषि मे । ४५२५
यदि भागशतं पेशी कृता तेन महर्षिणा । न प्रजास्यति चेद्भूयः सौबलेयी कथञ्चन ।
कथन्तु सम्भवस्तस्या दुःशलाया वदस्व मे । यथावदिह विप्रर्षे परं मेऽत्र कुतूहलं ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ साध्वयं प्रश्न उद्दिष्टः पाण्डवेय ब्रवीमि ते । तां मांसपेशीं भगवान् स्वयमेव महातपाः ।
शीताभिरद्भिरासिच्य भागंभागमकल्पयत । यो यथा कल्पितो भागस्तं तं धात्र्या तथा नृप । घृतपूर्णेषु कुम्भेषु एकैकं प्राक्षिपत्तदा ।
एतस्मिन्नन्तरे साध्वी गान्धारी सुदृढव्रता । दुहितुः स्नेहसंयोगमनुध्याय वराङ्गना । ४५३०
मनसाऽचिन्तयद्देवी एतत्पुत्रशतं मम । भविष्यति न सन्देहो न ब्रवीत्यन्यथा मुनिः ।
ममेयं परमा तुष्टिर्दुहिता मे भवेद्यदि । एका शताधिका बाला भविष्यति कनीयसी ।
ततो दौहित्रजालोकानवाप्स्योऽसौ पतिर्मम । अधिका किल नारीणां प्रीतिर्ज्ञातात्मजा भवेत् ।
यदि नाम ममापिस्याद्दुहितैका शताधिका । कृतकृत्या भवेयं वै पुत्रदौहित्रसंवृता ।
यदि सत्यं तपस्तप्तं दत्तं वाऽथ वा हुतं । गुरवस्तोषिता वापि तथाऽस्तु दुहिता मम । ४५३५
एतस्मिन्नेव काले तु कृष्णद्वैपायनः स्वयं । व्यभजत्स तदा पेशीं भगवानृषिसत्तमः । गणयित्वा शतं पूर्णमंशानामाह सौबलीं ।
॥ व्यास उवाच ॥ पूर्णं पुत्रशतं त्वेतन्न मिथ्या वागुदाहृता । दौहित्रयोगाय भाग एकः शिष्टः शतात्परः ।
एषा ते सुभगा कन्या भविष्यति यथेप्सिता । ततोऽन्यं घृतकुम्भञ्च समानाय्य महातपाः ।
तञ्चापि प्राक्षिपत्तत्र कन्याभागं तपोधनः । एतत्ते कथितं राजन्दुःशलाजन्म भारत । ब्रूहि राजेन्द्र किम्भूयो वर्त्तयिष्यामि तेऽनघ ।
इत्यादिपर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि दुःशलोत्पत्तौ षोडशाधिकशततोऽध्यायः ॥ ११६ ॥